

RECENZJA

osiągnięć naukowych oraz monografii (rozprawy habilitacyjnej) dra Pawła Piotra Falenta – w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

I. W związku z wnioskiem z dnia 14 września 2021 roku dra Pawła Piotra Falenta „o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne” i „określenie osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego: monografia naukowa, o której mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a Ustawy, wydana przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a pt. Uprawnienia operacyjne Policji o charakterze inwigilacyjnym, Wydawnictwo Adam Marszałek, ISBN 978-83-8180-297-0, ss. 324, Toruń 2020” – w wyniku zmiany (tj. rezygnacji) recenzenta – zostałem powołany na funkcję recenzenta w przedmiotowym postępowaniu. Dokumenty dotyczące tego postępowania otrzymałem listem poleconym w dniu 31 maja 2022 roku.

Zgodnie z art. 221 u. 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r., Nr 574; t.j. z dnia 11 marca 2022 r.) recenzenci, w terminie 8 tygodni od dnia doręczenia im wniosku, oceniają, czy osiągnięcia naukowe osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, i przygotowują recenzje. Zgodnie bowiem z art. 219 u. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która: 1) posiada stopień doktora; 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej: a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w

ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne; oraz 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

II. Ocena książki autorstwa dra Pawła Piotra Falenta pt. „Uprawnienia operacyjne Policji o charakterze inwigilacyjnym” Toruń 2020 r. wskazanej jako „osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego – stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny” wg art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Już na wstępie należy niestety stwierdzić, że wskazana publikacja w istocie nie jest monografią naukową – a tym bardziej prawniczą monografią naukową. Co najwyżej może być traktowana jako publikacja tzw. zwarta o charakterze raportu (sprawozdania) lub/i swego rodzaju zbioru (kompilacji) informacji.

Pierwsza kwestia – edytorska – recenzowana książka zawiera poważne błędy redakcyjne i sprawia wrażenie jakby była błędem drukarskim/wydawniczym. Teoretycznie obciąża to Wydawnictwo a nie Habilitanta, jednakże to Habilitant powinien zadbać, jeżeli nie o samą prawidłowość strony edytorskiej (choć każdy poważny Autor nad tym czuwa), to przynajmniej o wydrukowanie i dołączenie do książki np. erraty. W spisie treści w ogóle nie ma wykazu skrótów, który znajduje się na s. 7; wprowadzenie wcale nie znajduje się na s. 5 – tylko na s. 9; rozdział I. nie jest na s. 13 – tylko s. 19; rozdział II. nie znajduje się na s. 25 – tylko 33; itd. W ogóle spis treści wygląda jakby został przygotowany niezależnie od treści książki (różne części pracy w różnym czasie?). Inna kwestia to ww. wykaz skrótów, który jest uboższy niż w niejednej pracy magisterskiej; w spisie tabel są tylko dwie tabele; a w spisie rysunków – jest ich 13.

Oczywiście najważniejsza jest kwestia druga – merytoryczna wartość recenzowanej książki – określanej przez Habilitanta jako „osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, tj. monografia naukowa, o której mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”. Jak już wskazałem powyżej, niestety nie jest to w ogóle monografia o charakterze naukowym – z następujących powodów (m.in.):

Po pierwsze – wykaz literatury zawarty w „bibliografii” liczy zaledwie 49 pozycji (w tym zaledwie 1 pozycję obcojęzyczną) co jest rzadko tolerowane nawet w pracach

magisterskich na studiach prawniczych; dodatkowo brakuje tutaj np. istotnych i znanych publikacji z procedury karnej (np. docenianych przez praktyków komentarzy), które Autor powinien wziąć pod uwagę i wykorzystać w rzetelnej i kompleksowej dysertacji habilitacyjnej – tym bardziej w temacie, którym się zajął. Ubóstwo literatury (w tym bardzo istotnej krajowej – nie wspominając o zagranicznej) w sposób oczywisty wpływa na treść pracy, bowiem po prostu nie ma w przypisach publikacji, które Habilitant zignorował. Tym samym powstaje też pytanie, czy w ogóle o istnieniu tych prac Habilitant posiada wiedzę.

Po wtóre – wykaz „źródeł – akty normatywne – prawo międzynarodowe i unijne” zawarty w „bibliografii” zawiera np. Konstytucję Niemiec, która przecież wcale nie należy ani do prawa międzynarodowego ani unijnego; a wykaz „źródeł – akty normatywne – prawo krajowe” zawiera dwa zarządzenia Komendanta Głównego Policji, które co oczywiste nie należą do żadnych źródeł prawa (o czym kształceni są studenci prawa [i nie tylko] na pierwszym roku studiów); z kolei wykaz „źródeł – pisma i opinie procesów legislacyjnych” zawiera różne pisma i opinie i równie dobrze mogłoby być ich dokładnie tyle ile podał Autor lub np. kilkaset lub nawet kilka tysięcy; a wykaz „źródeł – pozostałe materiały” zawiera takie absurdalne pozycje (bynajmniej nie naukowe) jak np. hasło słownikowe w Internecie „inwigilacja”, artykuły internetowe z gazet „Newsweek”, „Fakt” i „Gazeta Wyborcza”, informacje z „tvp.info” (dwukrotnie), informację z „televizjarepublika.pl”, informację z „polskieradio.pl” oraz pozycje z tzw. wyszukiwarek internetowych. Jest to wręcz niepoważne.

Po trzecie – układ pracy i w zasadzie niezgodność z tematem książki (!), która przecież nosi tytuł „Uprawnienia operacyjne Policji o charakterze inwigilacyjnym”. Tymczasem rozdział I. pt. „Inwigilacja w kontekście wybranych unormowań Konstytucji RP” (rzeczywiste strony: 19-31 – a więc zaledwie 13 stron) i choć dotyczy inwigilacji to prezentuje trzy artykuły Konstytucji RP, poglądy kilku autorów, kilka przypadkowych orzeczeń oraz kilka zdań podsumowania – w dodatku w oparciu o zdanie innych autorów. Rozdział II. pt. „Uprawnienia Policji – zakres czynności i status policjanta” (rzeczywiste strony: 33-67), gdzie w zasadzie są prezentowane jakieś kwestie organizacyjne, karno-proceduralne, administracyjne, ustrojowe (systemowe), karno-materialne oraz dyscyplinarne – w dodatku to wszystko podsumowane kolorowymi schematami na trzech stronach. Dopiero rozdział III. książki – przynajmniej z nazwy („Uprawnienia Policji o charakterze operacyjnym”, rzeczywiste strony: 69-124) jest zgodny z tematem książki na jej okładce. Jednak to tylko pozór, bowiem pierwsza część tego rozdziału to „Kontrola procesowa w postępowaniu karnym” i dopiero potem Autor przechodzi do tematu książki, czyli kontroli operacyjnej – z czego i tak gros tekstu to teksty ustaw oraz efektowne rysunki, zaś ostatnia

część tego rozdziału to na powrót* procedura karna, poglądy niektórych Autorów oraz dowolnie dobrane orzeczenia sądowe. Kolejny – najobszerniejszy rozdział IV (rzeczywiste strony: 125-233; notabene w spisie treści „IV” a w tekście „4” – podobnie jak i inne) nosi tytuł „Analiza zmian prawnych metodą Fontes” i zawiera porównanie w tabelach dwu ustaw „przed zmianą” i „po zmianie”, dowolnie wybrane orzeczenia sądowe, różne stanowiska różnych podmiotów na różne tematy – w tym prezentowane w gazetach (!), statystyki, oraz hipotezy Habilitanta i ponownie efektowne kolorowe rysunki. Jest to nic innego jak po prostu jakaś kompilacja – która nie ma i nie może mieć nawet pozoru prawniczej monografii naukowej. W końcu wg spisu treści „Rozdział V.” (s. 205-254), czy też w treści książki „Rozdział 5” (s. 235-290) zatytułowany „Analiza orzecznicza wprowadzonych rozwiązań prawnych” prezentuje kompilacje dowolnie dobranych i w dowolnej kolejności prezentowanych orzeczeń sądowych. Na koniec książki jest „Zakończenie” (rzeczywiste strony: 291-306), które podobnie jak „Wprowadzenie” (rzeczywiste strony: 9-18) w sposób szczerzy wskazuje na cel tego opracowania (s. 18), czyli: „(...) jest próbą usystematyzowania zagadnień związanych z przedmiotowym zagadnieniem, odpowiedzią na pytania o rolę i zakres wkraczania w prawa i wolności obywatelskie (...) jak również autorską analizą wprowadzonych rozwiązań prawnych, pozwalających ocenić kierunek i tendencję zmian. Monografia nie rozstrzyga jednocześnie wszystkich kwestii z tym związanych, ale stać się może niewątpliwym przyczynkiem do dalszych, pogłębionych badań i analiz”.

W związku z powyższym – oczywistym jest więc, że wskazane we wniosku dra Pawła Piotra Falenta „o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne” i „określenie osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego: monografia naukowa, o której mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a Ustawy, wydana przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a pt. Uprawnienia operacyjne Policji o charakterze inwigilacyjnym, Wydawnictwo Adam Marszałek, ISBN 978-83-8180-297-0, ss. 324, Toruń 2020” – nie spełnia wymogu z ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – jako nie stanowiące znacznego wkładu w rozwój dyscypliny.

III. Ocena „istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej” dra Pawła Piotra Falenta (wg art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce).

W związku z powyższym stwierdzeniem o niespełnieniu przez Habilitanta zasadniczego wymogu ustawowego mógłbym właściwie zaniechać oceny ww. „istotnej aktywności naukowej” jednak nie uczynię tego – choć ograniczę się do stwierdzenia – że Habilitant przejawiał aktywność publikacyjną o różnej tematyce, ale nie przejawiał aktywności zagranicznej w rozumieniu ww. przepisu Ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Oczywiście znaczenie dla oceny w przewodzie habilitacyjnym mają tylko te publikacje i osiągnięcia naukowe, które są dokonane (i udokumentowane) po uzyskaniu stopnia naukowego doktora oraz te istniejące – a więc w przypadku publikacji tylko te, które są już opublikowane.

Na korzyść Habilitanta przemawia fakt opublikowania innej książki (pt. „Funkcjonariusz publiczny. Wybrane aspekty prawnokarne w perspektywie dogmatycznej i orzeczniczej”, Łódź 2020 r.), rozdziały w innych monografiach (ponad trzydzieści), artykuły (niemal dwadzieścia), udział w konferencjach naukowych – w tym o charakterze międzynarodowym oraz inna aktywność jak np. pełnienie funkcji biegłego sądowego przy Sądzie Okręgowym we Wrocławiu z dziedzin: „zamówienia publiczne”, „audyt i kontrola”, „przestępczość gospodarcza, specjalność: przestępczość urzędnicza”.

Tym samym dr Paweł Piotr Falenta wprawdzie spełnia wymóg „istotnej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury (...)” – ale nie spełnia wymogu „istotnej aktywności naukowej (...) w szczególności zagranicznej” (wg art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce) – co oznacza, że nie spełnia wymagań przepisu art. 219 ust. 1 pkt 3 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

IV. Reasumując, należy stwierdzić, że dr Paweł Piotr Falenta nie spełnia wymogów z art. 219 u. 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – bowiem nie spełnia wymogu z art. 219 u. 1 pkt 2 a, jak i nie spełnia wymogu z art. z art. 219 u. 1 pkt 3 ww. ustawy.

dr hab. Jacek Izydorczyk, prof. UŁ